Harmadik évfolyam. 6. szám. Vasárnap 1884. január 13-án.

ELŐFIZETÉSI DÍJ:
helyben házhoz hordva
Egész évre . . . 8 frt
Fél évre . . . . 4 „
Negyed évre . . 2 „
vidékre postán küldve
Egész évre . 9 frt — kr
Fél évre . . 4 „ 50 „
Negyedévre . 2 „ 25 „
Néptanítóknak helyben:
Egész évre . . 6 frt — kr
Fél évre . . . 3 „ — „
Negyed évre . 1 „ 50 „
Néptanítóknak vidéken:
Egész évre . . 7 frt — kr
Fél évre . . . 3 „ 50 „
Negyed évre . 1 „ 75 „

ZOMBOR ÉS VIDÉKE.

TÁRSADALMI, KÖZMŰVELŐDÉSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI MEGYEI KÖZLÖNY.

Megjelenik hetenkint háromszor: vasárnap, kedden és csütörtökön.

Hirdetések és előfizetések fölvétetnek s egyes számok kaphatók helyben: Muzsik és Partlics könyv- és kőnyomdájában, Schön Adolf könyvkereskedésében, Hay Sándor dohánytózsdéjében, valamint hirdetések s nyilttéri közlemények ugy a fővárosi mint a külföldi összes hirdetési irodákban.

Egy szám 10 kr.

Szerkesztőségi iroda és kiadó hivatal:
Sötét- s csendes-utcza sarkán, Hofeneder-féle házban, hová minden a lap szellemi részét illető közlemény, az előfizetések és hirdetések is küldendők.
Bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el. Kéziratok nem adatnak vissza.
—
Szerkesztővel értekezhetni: d. e. 11 órától 12-ig és d. u. 3-tól 5 óráig.

Élet és halál.

A fovárosban a mult héten egyik öngyilkosság a másikat követte, sőt hogy már ez is ne vájek monotonná, hát nem is egy-ket, hanem hármas öngyilkosságok is történtek, s a mily divatossá kezd ez lenni, hihető, hogy még utóbb egész társaság fog szervezkedni, mely egyszerre fogja magát kivégezni nagyobb örömére a könyomatu lapoknak, s nagyobb problémájául az emberiségnek. Nevezetes ezen föntebb jelzett öngyilkosságok közt egy, melynek elkövetoje azon töprengett, hogy mi nagyobb bátorság: élni vagy meghalni? O abban a hitben, hogy az utóbbi a nagyobb heroismus, egyszersmind vakhite herosává is felavatta magát.

No hát ez a kérdés: mi nagyobb heroismus: élni vagy meghalni — éppen nem egyszerü a megoldásban. Ugy az egyik, mint a másik egyaránt lehet heroismus s lehet gyávaság s éppen ez az oka annak, hogy a rosz nevelésü, gyengébb elméjü, ferde életnézlettel eltélt emberek meghotlanak benne s részemről számtalan elmélettel találkoztam, melyek mindegyike más és más szempontokból indult ki s hozott itéletet. Nem ezek nyomában vélek haladni, midőn a magam elméletét is felállitani óhajtom. Azt hiszem, egyszerüsiteni fogom a bonyodalmas kérdést s tiszta alapjára vezethetem vissza. Kiindulási pontomul kell választanom azt a nem megirhatatlan tételt, hogy: az öngyilkosságnak meg van helylyel-közzel a maga jogosultsága.

Nem vagyok sem elég philantrop arra nézve, hogy az öngyilkosságot minden körülmények között eltéljem s nem is elég misantrop, hogy minden öngyilkosságot menteni tudnék.

Az élet — mint mindenki állitja — nyujt örömöket s nyujt bánatot. Az örömet s bánatot, bármiy variatióban képzeljük is el — mindig olyannak találjuk, melyek elseje az élethez való kedvet növeli, utóbbi pedig csökkenti. S bizonyos, hogy nagy heroismus (de nagy adag ostobaság is) kell ahhoz, hogy valaki boldogsága tetopontján, mi által sem zavartatva boldogságában, életétől fossza meg magát, valamint viszont nagy heroismus (de nagy lelkierösség is) kell ahhoz, hogy valaki boldogtalansága tetopontján, az életnek mi lehetőségét sem látva maga elott — életben maradjon. A mint tehát senki se lesz öngyilkossá kedvezo körülmények között, ugy egészen természetes gyarlóság akkor lenni öngyilkossá, midon a viszonyok bármily irányban kedvezőtlenek. Nem megyek annyira bele e themába, hogy megküloönböztessem a kedely nyomorát az anyagi nyomortól. A nyomor okát akármi idézze elo, mindig nyomor marad, mindig alkalmas arra, hogy a halált tetszetössé tegye. Ennélfogva felállitható az erkölcsi tétel, hogy gyávaság megfutamodni a nyomor elól öngyilkosság utján még akkor is, ha az elet többe semmi örömet sem nyujt. Sót minél kevesebb reménye lehet valakinek az életben örömokhöz jutni, tehát minél könnyebben esik valakinek az élettől megválni, annál nagyobb gyávaság az. A heroismus az életben maradásnál az, hogy valaki daczára minden nyomornak, daczol az élettel. De mondottuk, hogy a halál is jogosultsággal bir, sőt bizonyos körülmények között heroismus is az öngyilkosság.

Ezt kell tehát bovebben körülirnom.

A nyomor, akár a kedélyi, akár az anyagi, egyátalán nem ád jogot ahhoz, hogy az élettol megfosszuk magunkat.

Az élet egyetlen szilárd alapkövön nyugszik. S ez a becsület.

Becsülettel az élet minden egyéb körülmények között jogos létel, szükséges és hasznos létel, melytől ha megfosztjuk a társadalmat, becsületében raboljuk meg. Mert ha becsületesek vagyunk s öngyilkosokká leszünk, akkor tekintet nélkül arra, hogy az élet a miénk volt, a társadalmat egy becsületes élettel kevesbitettük.

Megforditva, ha oda a becsület, mely az élet alapja, ha a nélkül kedvezo is ránk nézve az élet, heroismus a halál, mert megfosztani a társadalmat egy becstelen élettol oly itélet, melyet a társadalom is szentesit.

Élni — mindvégig becsülettel, a nélkül egy perczig sem! Hátra volna meghatározni, mifele becsületet értünk itt.

A becsület igen tág fogalom is lehet.

M. Gy.

Korszerü okoskodás.

A mióta önmagamat ismerem, ismerem egyszersmind a zombori művészeket (mükedveloket) és azok közül csak igen kevésben volt meg az anyag, a miből a természet a nagy embereket gyurja. Volt egynémelyikben élénk képzelet, némi itélettel, látkör és körül-belül tiszta átnézet, kombináló tehetség és kellő gond a kivitelben. Hév, összeolvadni szép és nemes eszmével vagy tárgygyal, s önbirálat, fékezni a hevet. De a fényoldalak mellett mint árnyoldalak a hiuság, az önhittség, a tapintatlanság és a dicsvágy vadászata tüntek elo. Vannak ugyan még mai napság is ily tehetségek városunkban. Ezek azok, miket tiszta lelkiismerettel a fennti egyénekrol mondhatok s mit róluk röviden jegyezni akartam. Nem szállja-e meg mindenkinek szivét egy neme a boszankodásnak, ha a megteremtett eroknek arithmetikai egyensulyozása a kivivott utról leszoritja a nemeskeblü érdemekkel biró tehetséget, mig a silány elem szerencsés positiójaban tehetsége tulbecsültetésének és igy a meg nem érdemeit s pillanatnyi méltatásnak örül. Ime ily egyének és ily tehetségek, mint a minokrol fennt szóltam, eltörpülnek a nélkül, hogy saját eszményeik közül csak egynek megvalósulását is látháttak volna, ime ily egyének, kik városunkban a dalművészet terén a mozgalmakat megindiottták, kik utat törtek és tehetségeikkel a művészet ez ágának elismerést arattak városunkban, látni kénytelenek, mint nyirbálják meg ama kört, melyet ok vontak meg a legelesebb kritika közepette.

Van ma is, és volt e városnak minden időben egy kisebbsége, mely mig a többség a hibákat képviselte erény nélkül, a kisebbség képviselte az erényt és méltatta a tehetséget hibák nélkül. S éppen ez fejti meg azon sajátságos körülményt, hogy noha egynémelyikben a tehetséget csak kevesen ismerték fel, a sokkal silányabb, majdnem mindennapi tehetséget a többség az önhittség örvényében üzte. De mindezek daczára valahányszor eljöttek a nagy napok s a komoly

A „Zombor és Vidéke" tárczája.

A nők jogai.

Nálunk, hol szabadidejüket még a férfiak is bármi massal mint tudománnyal töltik el, a nők pedig éppen ellenszenvvel vannak minden komolyabb munka iránt, nem csoda, ha a nőknek a férfiakkal való egyenjogusitásának kérdése, még csak hirbol ismert dolgok közé tartozik.

De nemcsak ez a tudományok iránti általános apathia, melyben nálunk mind a két nem oly nagy mérvben szenved, oka annak, hogy e kérdessel oly kevesen foglalkoznak.

Egy másik sokkal nyomósabb oka ennek ama hatalmas conservativismus, melylyel itt minden ujnak megküzdeni kell.

A ki nálunk nő-emanczipatióval foglalkozni merne, az nemcsak hatalmas ellenzékre találna a férfinemben, de bizton állithatom, hogy még nagyobb ellenre akadna a nőnemben; azon nőkben, kik mindenben ugy német mint franczia testvéreiket utánozzák ugyan, jogaik kivivasa tekintetében pedig még csak nem is érdeklődnek a német és franczia nők működése iránt.

Hogy a férfiak egyáltalán a kérdéssel foglalkozni nem nagyon szeretnek, annak elég döntő okaul vehetjük maga a kérdés nemcsak odiosus, de a férfiakra (allitásuk szerint) nem a legkedvezőbb vóltat, hogy azonban a nők is oly ellenszenvvel vannak ezen, tisztan az o érdeköket kivivandó mozgalom ellen, annak egyedüli oka ama hibás házi nevelési rendszerben keresendő, mely nálunk századokon keresztül még mindig uralg.

Ezen hibás nevelési rendszernek és módnak köszönheto nőinknek azon összehasonithatlan türeime és beketürése, mely oket talán még a chinai-nők sorsának megelegedésel való elviselésére is képesiti.

Pedig „az istenek mindent munkaárán adván", ha ok maguk nem mozognak és nem fáradnak, sorsuk javitásán és jogaik kivivásán ugy a férfiakkal soha nem is lesznek egyenjoguak, hanem tán még egy századon át a teljes mértékben a férfinem alárendeltjei maradnak.

Nem ily tétlenül heverésznek a német és franczia nők! Legyen szabad ezek mukodéserol egy par szót szólanom.

Párizsban egy társaság alakult, mely a nők jogait érvényesitendo, buzgon fellépett a szamos lelkesült parttagokkal dicsekedhetik. Ez kérvényeket neneszt a kormányhoz, programokat es röpiratokat bocsát ki, melyekhek kivétel nélkül az a czéljuk, hogy a nok védtelenseget, függetegeségét es a törvenyhozas általi hátrahelyeztetését erős szinekkel festve, minél jobban ismertessék.

„Mi akarjuk", „mi kivánjuk", „mi követeljük", igy hangzik végtelen sok paragrafuson keresztül a franczia nők kérvénye; s habar jokaikat a német nők is szerény modon érvényesiteni iparkodnak, még sem tagadhatják, hogy a tüzes verü erélyes francia nők elöbb érnek czélhoz.

A német nőegylet körülbelül 3 évvel ezelott az országgyüles elé kérvényt terjesztett be, mely idő óta a parlamenti ülésekben a kérdések ezrei vitattattak meg, de tekintettel e kérvényre egyetlen kedvezo szócska sem mondatott a nők egyenjogusitásának érdekében, ámbár e kérvényben a német nők sem a nő politikai állására, sem büntetőtörvényhezi vonatkozas megváltoztatására, sem egyéb jogaira — például, hogy hivataloskodhassék, szavazattal birjon — igényt nem támasztottak.

Lássuk csak mit kérnek franczia testvéreink?

„Mi követeljük — ugymond — a nők részére a jogot, a kitanult művészet, tudomány, mesterség gyakorlására — a nőknek szabad felvételét minden életpályára, a melyre képesek és elökészültek volnának — bármily vizsgárai bocsátást, és minden fok elérhetésének lehetőséget."

„A nők a férfiaktól gazdászatilag függetlenittessenek, mert a nőnek nincs mindig oly férje vagy atyja, ki életszükségleteit fedezni képes volna, tehát a nők oly helyzetbe juttatandók, melyben önmagukról gondoskodhatnak és munkájok után élhetnek."

„A nyomor és a nőknek elhanyagolása a férfiakra nézve nem előny; azért a férfiakkal egyenlo munkát és egyenlo bért kérünk."

„A megsértett jog és tudomány nevében — melyek ép ugy mint a lelkiismeret, mindkét nem egyenlőségét hirdetik, — protestálnak a franczia nők — nem hosszu felesleg perirattal német nők módjára — de mindazon jogtalanságok elösorolása által, melyek alatt szenvednek."

Ezen végnélküli elösorolásokból egynehányat rövid vázlatban felemliteni el nem mulaszthatom.

„Franczia ország ban adás-vevési igeret törvény szerint kötelező; a házasság igérete azonban nem, még akkor sem, ha az irásban kiadatott. A nő férjének — házasság alatt — feltétlenül engedelmeskedni, vele lakni és ót mindenfelé követni köteles." — Itt a franczia nők igy szólnak: „Mi a nőnek — házasság alatt — férfival egyforma méltóságát akarjuk, nem pedig azt, hogy a törvény a férfiak egyoldalu kedvezményét pártolja, mely szerint a nő akaratát a férfi akaratanak feltétlenül alárendelni tartozzék."

Házassági szerződés nemlétében a házasfelek között vagyonközösség uralg.

A kérvény ugy folytatja: „A férj érdekeinek megvédése czéljából szerzodes nemlétében vagyonelkülönitését kérjük, másküllönben a férj az 1428. t. cz. szerint a nő vagyonának kezelője és e vagyonnal saját és mások javára rendelkezhetik."

„Mi akarjuk, hogy a házasfelek vagyonuk felett egyenlo jogokkal birjanak és elvetetöben egyenlöen részesüljenek."

A nő férjhezmenetelétól haláleig férjével szemben kiskoru. Ha a férj elmebeteggé lesz, vagy fegyházba kerül, a nő meg mindig hatalma alatt marad, sót meg férjétol elválva is gyámsága alatt áll.

Franczia ország ban a házassági szerzodés aláirva van, a házasság felbonthatlan. „Hogy a házasság szentsége a lehetö legjobban biztositassék, kérjük az elválások megkönyitését és való perbirak ne csak férfiak, hanem nők is legyenek."

Házasságban a 972. t. cz. szerint csak az apa van jogositva gyermekek felett határozni. „Mi kivánjuk, hogy a nők e jogban osztozzanak, de kivánjuk még azt is, hogy a nők gyámok lehessenek és gyámhatóságban üléssel és szavazattal birjanak."

A házasságtörés a férjnel és nőnél különbözöleg büntet etik, a gyilkosság a házassagtörésen rajta kapott nőn elkövetve bün-

megpróbáltatások napjai, a kisebbség mindig jóvá tette, s jóvá kell, hogy tegye azt, a mit a többség vétkezett.

És viszont azok, kik a választottaknak, de nem a hivatottaknak, nem sirlány önérdekből, nem haszonleséséből vagy félelemből, hanem szokás, rokonszenv stb. egyes kedélyes vonásoknak ismeretébol támadt tisztelet és mintegy kötelességszerü hizelgés alapján igaz hivei: nincs talán egy sem, a ki ne riadna vissza azon üzelmektől, melyeket a soló-énekesnök, szóval a művészet határát teljesen megközelitő erök megválasztásánál alkalmaztak s melyeknek örvénye a **soló** énekesnok (mükedvelök) multját már a sáros fenékre sodorta, s most már orült sebességgel forgatja végzetes gyürüjében jövöjét is.

Talán nincs egy sem, ki az erök megválasztásában ne fájlalná azt, a mit a zombori publikum jobb része ma már kárhoztat és határozottan elitél, s hogy azok mégsem fordulnak el e téren zemben félszeg szokásuktól, s hogy olyan emberek, a kiknek pedig cieg judicumuk van arra, hogy soló eneklésre a tehetségeket megválasszák, egyes emberek kedvcért a személyes barátság áldozatkészségét annyira viszik, hogy meggyözödésük daczára liberizáltatják magukat.

Szóval ugy állunk mai napság e téren, hogy:

„Minél feljebb
Annál lejebb."

Contra P.

HIREK.

Olay Lajos bajai ügyvéd, országgyülési képviselö Kiegerl János bajai földbirtokos ellen a „Bajai Kozlony"-ben 1883. évi május 24-én megjelent nyilttéri közleményért, becsületsértés és rágalmazásért sajtópert indi-tott, melyben f. hó 10-én tartatott meg a tárgyalás. Vádiott kijelentette, hogy ö irta a közleményt. A vádbeszéd s különösen a bizonyitási eljárás után kötelessége kinyilvánitani, hogy meggyözödött, hogy a vadak alól, melyeket az inkriminált koziemény Olay ellen felhozott, o teljesen tisztázta magát s azok az ö jellemére és becsületére semmi szenyfoltot nem vetettek. Midon ellene a „Bajai Figyelö"-ben Neri alarásával egy támadó czikk jelent meg, mely ö becsületében és jó hirnevében megsértette, akkor felheviülésében irta az inkriminált czikket, melyhez az adatokat másoktól kapta azon meggyözödésbol indulván ki, hogy a czikk megjelenése Olay kivánságára történt s hogy o annak értelmi szerzoje. Az ellenkezörol meggyözödvén, sajnálatát fejezi ki, hogy Olaynak annyi kellemetlenseget okozott czikkével s kéri ot, feleitse el, a mit ellene tett, ne sujtsa nehezteléssel s alljon el panasztól. Kijelenti végül egyszersmind, hogy a fölmerült költségek viselését elvállalja. Komjathy Béla Olay ügyvédje felelnevében elállt a panasztól. Neki nem az volt a czélja, hogy a vadlott bünhödjék, hanem az, hogy bebizonyitsák a vádak alaptalanságát. Ez pedig megtörtént. Olay Lajos: Védö akarata elött ö is meghajol. Mondhatja, nem is lepte meg vádlott ur ayilatkozata, mert jól tudja, hogy ö csak eszköze volt egy klikknek, melynek tagjai gyávák és nem mernek vele szembeszállani. Jól tudja, hogy az inkriminált közleménynek mások az értelmi szerzöi, kik a becsülettel összeférhetönek tartották, allatomos módon vadlott ur gyengeségének felhasználásával becsülete ellen orvtámadást intézni. S mert mindezt tudja, s mert e perben ugy sem vehet magának az értelmi szerzökön más elégtételt, ö a panasztól elall. De nem hallgathatja el, hogy férfiak, kik lovagias embereknek mondják magukat, ily módon nem tamadnak soha. Azert mondja ezitt a nyilvanossag elött, hogy arról a bajai fölspán ur az ottani kormánypárt elnöke s a legujabb bajai nemes értesülön. Az elnök: Nem engedheti meg, hogy az ügy személyes térre vitessék át. Olay: Bocsánatot kér a tekintetes törvényszéktol, de azt hiszi, hogy érthető az ö felháborodása s hogy nyilvánosan meg akarja bélyegezni azokat, kik hazugfegyverrel orvul támadtak ellene. A törvényszék ezután visszavonult s tanácskozás után kihirdeti az iteletet, mely szerint a jelen ügyben a panasz visszavonása folytán az eljárás megszüntettetett s vadlott összesen 540 frt 60 kr költség megfizetésében elmarasztaltatott.

A polgári házasság ügyében megyénkből a következö községek inteztek bizalmi feliratokat a forendihához: Ó-Becse 278, Monoteovics 12 eljoláprója a község nevében, Mohol 138, Kis-Hegyes 117, Bukin 3000, Ó-Moravicza 40, Ó-Szivacz 138, Melykut 211, Kernyaja 140, Petrovoszelö 340, Csurogh 60, Sztanisics 140, Bacs 4000, Tehát összesen 15 község és pedig 8854 aláirással és ezek mindannyian ott diszlenek a forendihaz levéltárában.

Színház. Jakab Lajos lekoszönése folytán f. hó 10-én megtartott igazgatói ülés alkalmával a szinházat februar 1-tól virágvasárnapig Toth Béla szinigazgatónak adta ki, kinek társulata 37 taghol és 8 zenészbol áll. Most csak be kell varnunk, hogy melyik igazgatóság csinálta a jo partit.

---

tetlen. „Már pedig mi azt hisszük, — mondjuk a kérvény — hogy gyilkosság a feleségen senmi esetben büntetlenül el nem követhető és hogy a büntetésnek mindkét nemnél egyenlő büntenvért ugyanannak kell lennie."

A nók e-kudtszéki tárgyalásnál birákul nem vétetnek fel, csak férfiak lehetnek esküdtek. „Mi kivánjuk, hogy azon esetben, midon nók fölött itélnek, a nók is birásokul jonak."

A nö semmi választásban részt nem vehet. „Miután pedig a nö is épugy élvezi a jó vagy rosz közigazgatást és ép ugy szenved alatta, részszi is kellene birnia mint a cselekvö, mint a szenvedö választásban."

A nö politikai élettol távol tartatik. „Ugy nemcsak nem valaszt, hogy jogait az állam-mal szemben megvédhesse, de kizáratnak a nók még a közgyülekezetekbenl részvételtol is — az egyetemleges választásoknál, hol min-den adózó polgár részt vesz, a nemzet fele része — a nók — nem szavaznak. „Mi akarjuk, hogy a nók és férfiak egyenlöen a törvény szigora alatt álljva a törvenyhozásban is együtt müködjenek stb."

Mindezekbol láthatjuk, hogy a követelések igen merészek és roppant nagy horderejüek. És habár most mind nem is való-sulhat, muljon el bar egy-egy évtized addig, mig egyik vagy másik követelés megvalosul, végre mégis közeledik az idö, melyben a nók az ösket méltán megilleto állást a társadalomban és államban — folyton tanuiva és dolgozva — kivivandják. Ha a nö kitejlettészszei és önbizalommal, eros akarattal és tetterövel, nevelessel és müveltséggel bir, mellyek ö az emberiség nagy vivmányaiban és haladásában való részesülésre képesitik, ugy lesz az ö megilleto állása részére önkeynt megenyilik.

Tanulni és dolgozni ezek a legnagyobb tényezök, melyek a nöket az egyenjogusitásban, a gyámoltban, ugyetlen, szellemileg hátramaradt nöknek semmi elönyök nem lesz a ma már birdetett nöemancipatiobol. Szellemileg alvaló nök, kik a világküzdelemben az emberiség nagy feladatain dolgoznak erösen és jó hirnevben megsértette, akkor felheviülésében irta panaszkodnak a hátrahelyeztetés és kevere becsülletés ellen, ök egy szebb idö hajnalát virradni latják, melyben a nönemben mindinkább elterjedö müveltségnél fogva a szerzési képesség és ügyesseg fokozásával a nök magasabb és mélyebben kifejlett szellemi képességenek következteben az egyenjogositásnak bekövetkeznie kell.

A világtörténelem mutatja, hogy mi sem történik közvetites nélkül; a nöemancipatio közvetitöi: szellemi képzettség, uj munkakör megnyitása és szerzöképesség fokozása. Ez irányban való haladásra felhivjuk a nök, kiknek a mamás ugyelmet es kérjük oket, hogy leánygyermekeikben ne az érzelmet, hanem szellemi munkaés szerzöképességet fejlesszék. E tekintetben haladás nálunk meg a legkevésbé érezheto, de annál nagyobb, ugy szólva kimérhetlen haladást tettek e téren utolsó évtizedekben a nemet és franczia nök.

Miután pedig bebizonyitott tény, hogy a magyar faj minden jóra és szépre — épugy mint bármely más nemzet — természettol adott képességgel meg van aldva, ennelfogva hisszük és reméljük, hogy a mi nonk is felburdítva mas nemzetü testvereik jó peldaja altal, kétszeresen fognak iparkodni arra, hogy a tudomány és müveltség általanos szinvonalat elérjék.

S ezen szerény obajunk és reményünk tejesedését annal bizonyosabban várjuk, mert nonk ennek elerésében az allam által hatalmasan tamogatatnak.

Iskolai leánynevelésünk ellen mar kevés kifogásunk lehet, de annal több van azon-ban a mar szazadokon át uralkodó, de kezdettol fogva mar alapjában rosz hazi neveles rendszer ellen, melynek egész programmja ezt kell mondatlbol áll: „Az eszünk mögöletesse, a kedélynek (sziv) uralma."

E neveles rendszerrel mielobb szakitani, s a fent kijelölt irányban haladni, ez a legtöbb feladata a nöknek, ha az igeret fölöttünk valaha is jutni reményednek, mert a mai neveléssel és müveltséggel nonk, ritka egyesket kivéve, csak zsido hittel várhatjak a messiast.

Erika.

Tüz. Baján e hó 4-én Goldberger Gábor füszerkereskedésében tüz volt. A tüz a boltban gyuladt ki, s ez a körülmény mindenféle mendemondára adott alkalmat.

Hymen. Wundszám Ferencz Bácsujfalu község derék jegyzöje eljegyezte Belohorszky Gusztáv bácsujfalusi evang. lelkész bájos és szeretetreméltó leányát Lujzát. — Rácz József helybeli vaspalya felügyelö eljegyezte maganak Bahts Mátyás helybeli városi biztosága tag (obstinár) bájos leányát Antonia. — Viczinay Rezsö kisszállási uradalmi tiszt szelemes és bájos Vilma leányát eljegyezte Bomrisza Tivadar volt apatini ügyvéd, ki irodáját jelenleg Ó-Becsére helyezte át. — Weinberger Albert Bátáról eljegyezte Weindinger Kornélia kisasszonyt Bajáról. — Szücs Ödön bajai gépgyáros jegyet váltott Fried Paula kisasszonnyal Székesfehérvarott.

Hegyesi biró és — a pálinka. Mint értesülünk mult évben az akczíz bériök Hegyesen több rendbeli pálinkát confiskáltak, melyet addig a községházban vittek atadva a birónak örizet miatt, mig abban per utjin határozatot hoznak, megjegyezve, hogy a pálinkát a bériök a szokott módon lepecsételték. A pert a bériök megnyerték, követeltek a birótol, hogy szolgáltassa ki az örizet alá tett italt, de mily nagy volt a remület, mikor a hordókról a pecsétek hianyoztak, a hordók egytol-egyig telve voltak, csakhogy nem pálinkával, hanem tiszta kutvizzel. A biró a csudak csudajaba esett, mikor nala vannak a kulcsok, azt hitte, hogy pálinkát öriz, s ime tiszta kutviz, kijelenti, hogy a kárt nem fizeti, ha ilyen csudak is történnek Hegyesen. Megjegyezvén, hogy a biró a magyar község ben német atyafi, az ö szavaival élve: „Ein piró vagyok." Röndnek muszaj lonnyi.

Értesités. Tisztelt elöfizetömet értesitem, miszerint „ujabb költeményeim" köteté nyomdai akadályok miatt csak e hó vége felé jelenhetik meg, miért is szives várakozásukat kérem. Zomborban jan. 12. Dömötör Pál.

A bajai postarablási merényletnél megsebesült Hochwarter csendör állapota sulyos ugyan, de nem életveszélyes. Balszemét azonban, melybe negy szem sörét furódott, valószinüleg el fogja veszíteni. A csendort összesen 45 szem 10-es szamu sörét talalta. Ezek közül arczába 37, balkezébe 5, jobb kezebe 3 szem furodott. A rablók elso lövésére a csendör kalapja leesett fejéröl, ez a lövés azonban csak a kalap tollbokrétáját szakgatta össze. A tettesek eddig a legszigorabb nyomozás mellett sem voltak kideríthetök.

Hagyatéki ügyek leltározása. A biró vagy gyamhatósági beavatkozást igenylö hagyatékok leltározasánal követett eljárás jovöben módositást szenved, a mennyiben a leveltárakba, a házber és házosztályado, valamint a földbirtok katasztери tiszta jovedelme is felveendö leend. Az e tekintetben követendö eljárásra a törvényhatóságok, az elso folyamodásu birosागok és kozjegyzök az igazságügyminiszter által közelebb kozrendeleteg fognak utasittatni.

A hü diszno. Nem régiben egy szilvasi ember eladta egyetlen disznajat s a vevövel szokás szerint — felvéven a pénzt — meg is itta az áldomást. Miután az eladó távozott, a vevö is czihelodni kezdett, kereste a disznót mindenfele a korcsma udvaran, donát s kérdöre vonta az eladót. Ez azt a mentséget hozta fel, hogy alig távozott a korcsmabol, hu disznaja utána szaladt, megsajnálta tehat s haza vitte. A vevö nem akarta elhinni az érzékeny történetet s igy a rendörség kenytelen volt a szilvási atyafit hu alatatol elvalasztani s nehany napra becsukni.

Az iparos tanulók iskolaztatása Ujvidéken igen szép eredményuyel folyik. Eddig majnem 400 tanulo latogatja az esti elöadasokat. A tanitast 8 tanár és 3 néptanitó eszközli. Az iskola vezetésevel Bruck Ferencz fögymnasiumi tanar bizatott meg.

Az égiprkadás tüneménye a napokban este ismét rég nem latott terjedelemben és intenzivitassal tünt fól a nyugati égboltozaton. Maga az alkonyi légkör tiszta volt, a legalsóbb réteg kivételével, de este is csak nagyon vékony, átlátszó kodpára-latyol borította. A homérsék csak kevessel volt alul a fagyási ponton. A titokszerü tünemény, melynek okai fölött az egész földkerekség meteorologjai vitatkoznak, a nap lemente után fokozatosan fejlödött egészen 5 óra 30 percig, a mikor rendes sárga és narancssága szinvegyüléke vörösbe hajló violaszinbe csapott s a fénytünemény csaknem az égboltozat tetöpontjáig huzódott fol. Érdekes latvany volt az esthajnali csillag is, mely a vöröses fénybol egészen tisztán ragyogott elö. A fénynek még esti 5 óra 30 perczkor is elégge észrevehető nyomai maradtak a nap lenyugvási pontja folött.

Bajan Olay Lajosnak Rosenberg Miksa ellen rágalmazási perében, melyben a bajai kü. járásbiróság panaszlottat hat heti elzárásra és 100 frt birság fizetésére itélte, a királyi tábla megváltoztatta az elsöfoku biróság iteletét s Rosenberget a szabadságbüntetés alól felmentvén, csupán 100 frt birságban marasztalta. Panasszlott ez ellen is felebbezett a kir. curiához. Itt felemlitjük, hogy több megyei es fövárosi lap azon hire, mintha Rosenberg Adolf a bács-almási takarékpénztárnál alatólag elofordult rendetlenség miatt a kir. tábla által vad ala helyeztetett volna, teljesen alaptalan, a mennyiben a nevezett felsöbb biróság ez ügyben még ákadémileg határozatot nem is hozott.

Kié a szekér? Rejtélyes tortenetröl beszelnek Bajan. A garat csendörök az e hó 4-ére virradóra éjjel czirkálás közben az orszaguton egy elhagyott kocsit talaltak. Felhajszolták a környéket, de a kocsi gazdaját nem sikerült megtalálniok. A szekeret tehát bevittek a községházához s ott másnap közszemlére allitottak. Nehány arra járó gákovai ember a behajtott lovakban Rutsch István gakovai lakos tulajdonat ismerte fol. A gazda e hó 2-án Bajan járt, itt buzat adott el s 3-án délután elindult haza. Azóta nyoma veszett. A talált szekér nagyon természetesen büntett gyanujat kelti fel, s e rejtélyes eltünés hire csak fokozza a posta elleni merénylet megdöbbentö benyomását.

A „Bajai Figyelö" irja: A törvényszék visszahelyezése érdekeben a tanács lépéseket kiván tenni. — E végbol már most adatokat gyüjtet egy memorandum szamára, mely a visszahelyezés szükségét bizonyitaná.

Az Ausztriába vagy mashova külföldre szóló, vagy onnan ide érkezett csomagok fol nem vétetnek, illetoleg ki nem adatnak a postán, mig a feladó vagy a czimzett az árufogalmi statisztikáról szóló, 1881. XIII. t. czikk értelmében kivant nyilatkozatot, melynek ürlapjai a postahivatalnal kaphatók, ki nem tölti. Mit is a közönség tajékozására ezennel tudomásra hozunk.

Czégbejegyzés. Roth Mór és társa gabna kereskedok Bajan, bej. a szabadkai kir. törvényszéknél nov. 13-án

Vetések állása. A földmivelésügyi miniszteriumhoz január 9-ig beérkezett jelentések szerint a vetések általában véve kielégitöen állanak s eröteljes állapotuk kedvezö atteleiésüket teszi remélhetövé. A vetésekben pusztito férgek a hidegebb idojáras következtében nagyrészt kivesztek. Az egerek által okozott kartételekröl különösen az alfold déli részén levö megyékbol érkeznek panaszok. Takarmány- és szalmaszükség fölög a felvidéki megyék egyes járásaiban erezheto.

Egy szó a hajápolas, az emlékezö tehetség gyengesége, fájdás s szakáll-növesztéröl, Abban a helyzetben vagyunk, hogy az smeretes illatszerész Grolich I. (Brünnben) altal készitett „Roboranium" a hires speczialista orvos dr. Pinkasz ur fej- és hajbetegségek elleni tudományos találmánya s hogy a feltalaló tudományos jelentösége azon körülmeny mellett, hogy a „Roborantium" egy cs. kir. oszträk, egy kir. magyar privilégiummal l tt kitüntetve, nem engednek kételyt táplalni annak szoloditása iránt. Mint azt nagyszámu köszönö és elismerö iratok bebizonyitják, a „Roborantium" gyakran eredményel használtatott kopaszság, hajkihullás, korpaképzödés és a haj öszülése ellen. — S minthogy a „Roborantium" továbbá éltetöleg s megnyugtatólag hat az idegekre, igen gyakran használtatott a legjobb sikerrel az emlékezö tehetség gyengülése s föfájás ellen. — Végül hadd emlitsük még meg, hogy a „Roborantium" mint szakáll-növesztö s erositöszer, mint többszörösen be van igazolva, tényesen érvényesité magát. Az egyedüli bebizonyitott eredményekre támaszkodó szer. — Mint értesülünk Grolich ur e videken többrendbeli bizományi raktárt allitott fel, a hol a Roborantium az eredeti áron (1 frt 50 és 1 frtért) valódi minöségben kapható, és pedig: Gallé Emil gyogy-zerésznel Zomborban, Plauschics G. gyógyszerésznel Ujvidéken, Tarczay István gyógyszerésznel Temesvárt, Tabakovits I. fodrásznal Aradon, Kovács Mihály gyógyszerésznel N.-Becskereken, Molnár L. és J. gyógyszerésznel Nagyvárad, Kiss I. gyogyszerésznel H.-M.-Vásárhely.

Közgazdaság.

A „The Gresham" életbiztositó-társaság 1883. évi deczember 6-án tartotta rendes évi közgyülését Londonban. A közgyülésen az 1883. junius 30-án véget ért 35-ik üzletévi felolvasott jelentés szerint az utolso üzletév eredménye igen kedvezö volt, a menynyiben benyujtatott 7948 biztositási ajánlat 65,726.175 összeggel, melyek közül 6424 ajánlat 53.457,475 frank összegig elfogadtatott, s a megfelelö számu kötvények kiállittattak. A dijbevétel levonva a viszontbiztositásért kiadott összegeket, 13.227,514.70 frankra rugott, miben az elsö biztositási év dijbevétele is bennfoglaltatnak 2.074,523.65 frankot, A kamatszámla 3.374,853 frankot mutatott, s a társaság évi jövedelmét, hozzáadva

a díjbevételeket is 16,602,367.16 frankra emelte. A társaság az utolsó üzletév alatt életbiztosítási bárczákra 5,634,238 frankot fizetett. A kiházasítási és vegyes biztosítási szerződésekből eredt követelések, melyek esedékesekké váltak, 3,035,710.85 frankra rugtak. Bárczák visszavételére 980,170.20 frankot fordított a társaság. A biztosítási alaptőke, mely a szerződések pontos teljesitését biztositja, 4,007,817.40 frankkal nagyobbodott. Az aktívák az üzletév végén 83,780,016.90 frankra rugtak. A mérleg összeállításával a tárczába vételi áron felvett értékpapirok értéktöbblete nem vétetett figyelembe, mivel ezek az értékek nem realizáltattak s igy azonnali nyereség forrásául tekinthetők nem voltak. Ennek az értéktöbbletnek azonban nagy jelentősége van, mert konszolidálja a társaság által nyujtott garantiákat. — A társaság tőkebefektetései a következők: 2,202,063.45 frank brit állampapirokban, 420,129.25 az indiai és gyarmatkormány értékpapirjaiban, 15,322.464 frank idegen államok értékpapirjaiban, 1,187,035 frank vasuti és más kölcsönkötvényekben, 14,427.099.10 frank házakban, ezek közt szerepelnek a társaság budapesti és bécsi házai, 11,998.202.60 jelzálogokban és 13,393,809.60 frank más értékpapirokban.

Sorsolások. A tiszavidéki elsőbbségi kölcsön kötvényeiből január 2-án a következő számok huzattak ki: 1648 2024 4064 4737 5406 6018 6969 8108 8403 8883 10728 10992 10292 12202 12634 12795 13651 14077 14537 14825 15605 16681 16910 16950.

NOVELLA-TÁR.

A kit a nagyapa gyülöl.

— Elbeszélés. —

Irta: REINER ILONA.

(Folytatás.)

A színész arczára démóni mosoly ült. Kitárta keblét s szinpadi állásba helyezkedve szólt:

— Lőjj, itt kitárom keblemet! Ez a halál nem szégyenit meg. Akkor pár percz mulva fönn leszek Amáliával s elmondom, hogy atyja meggyilkolt! Nos! Bátran! Készen vagyok a halálra!

A gróf arcza haragtól torzult el, fogait összeszoritá s csak nagy nehezen hörögheté:

— Távozz! távozz! három nap mulva!

A színész udvariasan meghajtá magát s azt válaszolta:

— Tehát három nap mulván. Addig visszavonulok szobámba, melyet rokonilag fölajánlottál.

Ezzel megfordult s szilárd léptekkel elhagyta a termet.

V.

Mert gyülöli Rom Sándor Arthur grófot?

— Ülj le ide aranyos kis lányom, egyetlen örömem e sivár életben, ragyogó csillagom a lét kietlen éjszakájában, draga kincsem, melyet oly sovárgva kutattam. Te édes mindenem, képmása elvesztett hitvesemnek, ki époly forrón szeretett, mint te szeretsz engem. Ülj le ide mellém! Igy! Hajtsd fejecskedet ide az ölembe! Ó milyen jó, ha valakinek ily kedves leánya van. Mondd édes mindenem, szereted-e atyádat, szereted-e azzal a tiszta gyermeki odaadással, mely nem kérd, nem önajt tudni semmit, de szeret, mert a gyermeki szeretetet Isten lelkebe öltá? Nem merül-e fel ártatlan agyadban kétely atyád iránt, hogy megérdemli-e azt a szeretetet, melyre ugy szomjazik? Nem kérded-e önmagadtól: mi az, hogy ezen atya oly sokáig távol tudott lenni gyermekétől, oly sokáig nem óhajtá látni? Miként van az, hogy ezen atya képes volt 17 hosszu évig távol lenni, a nélkül, hogy csak egyszer is kérdezett volna utánad, vagy te hallottál volna felőle! Hogy van az, hogy ugy egyszerre idecseppert s követeli szerezteted zalogát, azt a szent erzést, melyet a természet belénk oltott, de mely a hosszu családi életben fejlődik ki? Nem, te mindezt nem kérded. Neked elég azt tudni, hogy atyád vagyok, hogy szeretlek, hogy követelem szivedet, mint apa gyermekeét követelheti. Neked elég azt látni, hogy szemeim tulboldogságtól könyben úsznak s te keblemre borulsz, te szeszt bizalommal hajtod ölembe fejecskédet s néma ajkaidon egy keserű vonaglás nem árulja el, hogy te a büszke grófnőt szégyenled, hogy apád egy ütött-kopott színész, a kit ebrudon akarnak kidobatni, a ki egyszerre megfoszt a gróf méltóság nymbusától. Ó azért légy áldva szászszor, ezerszer, azért adjon neked az ég oly boldogságot, a minőt még halandó soha se érzett. Hogyan? Te sóhajtasz? Szemeid könyben úsznak? Hogyan Margit, te boldogtalan vagy?

— Nem, nem atyám! Beszélj, oly édesen beszélsz, ilykép még soha szoltak hozzám. Ugy-e igy csák atya beszélhet gyermekéhez?

— Te fázol. Jer közelb. Igy! Átölellek? Nos lásd, már nem dideregsz ugy. Hallgasd meg a bús történetet, mely meg fogja fejteni titkos távollétemet.

Margit még mindig lázas reszketéssel simult atyja keblére s kimondhatatlan gyengédséggel tekintett arczába.

— Szólj, szólj atyám! Én hallgatlak!

— Valamikor, régen — talán igaz se volt — én is fiatal voltam. Csak 25 tavasz mult azóta, de már nem a tavasz az, melynek virágait tépem én, a tél zord szelét érzem gyenge testemen keresztül viharzani. Ifju voltam! Ó ez a szó — mint egy szent, hihetetlen legenda hangzik fülembe. Milyen ifjuság volt az. Széles ez országban visszhangzott Rom Sándor neve. Akkor az ösz hajszálak helyett éjsötét fürtök boriták e főt s a szemek villámló tüze nem egy nőszivben gyujtá föl a szenvedélyt. Rom Sándor a tragikai színész! Mennyi tömjén, taps, mennyi koszoru, virágzápor fuzödik e névhez. Csak egy szív őrzi kegyelettel ennek emlékét, az a kit e kitüntetések boldoggá tönek, a világ . . . ó az a gonosz világ . . . tegnap megtenyérén hordott, ma már nem ismer. Rom Sándor valóságos rom, romja hajdani hires nagyságának. S ha megfordítom e végzetes nevet, lesz belőle mór, s a mór megtette kötelességét, a mór mehet. Kifacsart czitromként eldobák s a mért ö százezerek unalmas óráit elüzte, százezerek lelke bajat megorvosolta, fájdalmat örömre, bánatot gyönyörre változtatott, jutalmul adák neki a nyomort.

(Folyt. köv.)

Különfélék.

A szerencsés fog. Nö: Képzeld, kihuzattam a fogamat. — Férj: (sóhajtva): Oh, boldog fog, a mely most végleg megszabadul nyelved hatasköréből."

Szó és tett. Egy derék vidéki lelkésznek s több a mértékletes életmódra buzdító egyesület tagjának egyszer nagyon megfájdult a torka. Az orvos azt ajánlotta neki, hogy forró puncsot igyék.

— Oh istenem! — jajgatott a jámbor férfiu — ugy a szószékből hiveimnek, mint gazdasszonyomnak naponta prédikálok a szeszes italok káros voltáról, most mindezt saját példámmal meghazudtoljam. A jó Mari mindjárt nyomára jönne, hogy mért kell nekem a viz.

— Nos mondja hát neki, hogy borotválkozásra van szüksége a vizre.

A prédikátor megigérte, hogy követi a jó tanácsot. Egy fél év mulva a prédikátor háza előtt megy el az orvos és öreg gazdasszonyát szomoru képpel látja az ajtó előtt állani, kérdi tőle: hogy érzi magát az ura?

— Tökéletesen megbolondult, egy napi tizszer megborotválkozik.

Furcsa sirirat. Egy kisvárosi temetőben az egyik sirkövön a következő felirat diszeleg: „Itt nyugszik N . . . . Rózsi. Szegény asszony, végre valahára megpihenhet — de én is!

Kérdés — felelet. „Ki töri ki hamarább a lábát, az a ki az asztalról, vagy az a ki a torony tetejéről esik le?" — Felelet: „Az a ki az asztalról esik le, mert az hamarabb esik a földre."

Az érzékeny anyós. „Az én érzékeny anyósommal semmit se lehet kezdeni a világon. Minap czirkuszba viszem s azt hiszem, hogy tudja isten, micsoda örömet szerzek neki. Szerencsétlenségre bejő három clown, a kik sárkányoknak voltak öltözve; anyósom ezt czélzásnak veszi, felkel és megsértődve távozik."

Az utczáról. Egy suhancz véletlenül bedobja egy kirakat ablakát. Ugyancsak véletlenül meglátja ezt egy mihaszna, s nyakon csipi a fiut. „Valld be, ugy-e te törted be az üveget?" „Igen!" — felel a kölyök, azért szaladtam haza, hogy a kártértési összeget meghozzam."

Egy tót megyében történt. Megyei gyülés után találkozik két bizottsági tag.

— Nos, sokan voltatok-e a gyülésen? kérdi az egyik.

— Aj, dehogy sokan, — válaszol a másik, — magyarok nem voltunk csak hárman: a Zahorszky, a Pozabursky, meg az in.

Meghiszem azt. Egy asszony fuvarosnak ajánlkozott a város postamesteréhez.

— De tud-e lovakkal bánni? kérdé az uj gazda, a kinek csak ily állatai voltak.

Az asszony büszke és megvető mosolyal vevé oda:

— Meghiszem azt! Hisz már háromszor voltam férjnél!

Felelős szerkesztő és kiadó-laptulajdonos:
MÜLLER GYULA.

Mindennemű közvetitéseket, ugymint házak, földek, szőlőkertek eladását és vételét, gabonának nagyban és kicsinyben való vételét és eladását elfogad **Fritz Dávid.**
Lakik: Felsővaros, Angyal-utca.

Számos és tartós gyógyeredmény.
Tüdőbajnál, sápkór- és vérszegénységnél,
tuberculosusnál (tüdővész, az első stadiumban, makacs és régult tüdőhurutnal, mindenemű köhögesnel, zihalóköhögesnel, rekedtségnél, rövid légzesnel, elnyalkásodásnal, továbbá sülynel, rhachitis-gyengeség és feláltbadásnál, mely a **Herbabny Gyula** gyógyszerész által **Becsben** eloállitott
alphosphorsavas mész-vas-szörpevel
eleretett, bebizonyitotta, hogy ezen keszitmeny mint **első rendu gyógyszer** ajánlható az elsosorolt betegségek ellen. **Orvosilag megállapitott hatasok: Jó étvagy, csöndes álom, a vér és csontkepzodés emelkedese, a köhöges csillapitasa, a nyalka feloldasa, a köhogesi inger, az ejjeli izzadas, a kimerultség elmulasa, altalanos testi erösödés, gyogyulas a tuberculusok fokozatos elhutese altal.**
Elismerő irat.
HERBABNY GYULA gyogyszerész urnak **Becsben.**
Alottott hatarokik onnek mint az alphosphorsavas mesz-szörpnek feltalajdonnak legtenyebb kozelemenet se teljes elismeresemet kifejezni azon megbecsülhetlen keszitmeny gyogyerejeert. Hajlandó vagyok a symptomakrol, mily ellen hatott volt. Lazas, ejjeli izzadasok, diarrhoe bajom volt a melleett volt köpem, mely-es kataljasom volt s szenfelul torokszorgom, ho asszyra csontagulatok, egy rendes nappomlet de kilencz hovid ido alatt teljes fogyasz-tott ezek kovetkezesen minden alattak, mint fulnyszakosag fokozodas feladatban. Ettol fogva tovabbi ideig hasznaltam az on mesz-vas-szorpet s ennek hatasa teljesen egeszseges lettem, s a keszitmeny tovabb hasznalata folytan cudalatos sulyt, 65 kilot ertem el, oly jolet, milyenben sohasem voltam.
Legmelyebb hazalatjal.
Roth Ferencz, porcellangyaros
Ennek igazolasaul
Loebner Ferencz, fotelgyaros
Porcellangyar Schönfelben, tarjalad mellett 1883. januar hoban.
Egy üveg ára 1 frt 25 kr., postán csomagolásért 20 krral több.
Tessék határozottan **mész-vas-szörpöt Herbabny Gyulatól** kérni s arra ügyelni, hogy a fehérben hatósággal bejegyzett vedjegy minden üvegen s mellette **Dr. Schweiczer** füzete, melyben utasitást és számos bizonyitványt tartalmaz, feltalható legyen.
Központi szállitási raktár a vidék számára:
Becsben, Apoth. „zur Barmherzigkeit" Herbabny Gyula, Neubau, Kaiserstrasse 90.
Első raktár Magyarország számára Budapesten:
Török József gyógyszerésznél **Király-utcza 12.**
Továbbá raktárak a következő urakná: **Eszék** I. C. Dienes, **Pecsett** Kovács M. N.-**Becskerek** Menczer E. **Lugos** Vertes L. **Petervárad** Dondathoth. **Szeged** Kovacs, Barcsay C. **Temesvár** Tárczay B. Zahner O. Steiner F. **Versetz** Muller O. 12—2

Ünnepi és alkalmi ajándékul különösen ajánlom raktáromon levő
választeku párisi lab any-képek.
Üzlet megnyitási jelentés.
Van szerencsém a mélyen tisztelt vevoim és a n. é. közönség b. tudomására juttatni, hogy folyó évi **deczember**-től kezdve **SZEGEDEN** egy ujonan berendezett
látszerészeti műtermet
nyitottam.
B. B. vevoim igényeit szem előtt tartva, elhatároztam áruimat u. m.: nagy választekban szemüvegeket, zwickereket, lorgnettokat, hegyi kristályból és flintüvegből, ugyszintén szürke szemkimélő üvegeket köszönyegyuletből, fustos, szembajosoknak; szinházi-, mezei- és vadászati látesüveket, légsulymérőt, homérőt, nézőlencsét, (Lupen: górcsöveket, vizmértékeket, valamint mindenféle folyadék mérőket a **legkissebb hazson mellett** elárusitani, hogy az eddig irántam tanusitott legtelejesebb mérvű bizalmat jovore nézve is biztositom.
Továbbá bátorkodom figyelmeztetni, hogy a birokomban levő **szempróba-készülékkel** (Optometer) azon kellemes helyzetben vagyok, miszerint a szem láteregét megvizsgálhatom, és a szerint a szemhez szükségelteto üveget pontosan meghatározni képes vagyok. Elválalok mindenféle az optikai szakmaba vágó javitásokat, melyet személyesen eszközök.
További szives jóindulatáért esedezve maradtam tisztelettel
Kellner Márton
látszerész
10—10 **Eszék** (felső-város), **Szeged** hid-utcza 6. sz.
A világ párisi Sterioskopokat és a hozzá tartozandó nagy

100 arany jutalom
annak, a ki a
HUNGÁRIA KÁVÉ
rendes használata mellett **gyomor- és bélhurutban szenved.**
Ezen kávénak jótékony növényi alkatrészei oly kitünő gyógyhatással birnak, hogy mindazok, a kik a fennebbi, — valamint rosz emésztés, étvágyhiány, gyomorégés, fejfájas, ideg- és szivbajok által gyötörtetnek, elismert orvosi tekintélyek ajánlata folytán lelki megnyugvással s a legszebb siker biztositása mellett vehetik azt használatba.
Egészségeseknek is legjobb kávé.
Egy kilo (2 font) **1 frt 20 kr.** Kapható negyed, fél és egy kilós dobozokban, a feltalaló:
SZALÁDY ANTAL-nál,
Budapest, Sugár-ut 100,
és minden nevezetesebb füszerkereskedésben helyben és a vidéken.
Megrendelhető bármely vidékre s elszállittatik postán vagy vasuton utánvétel mellett. — Programmok s orvosi bizonyitványok kivánatra bérmentve küldetnek.
Tek. Szalády Antal urnak Budapesten! Tizenkét évi folytonos gyomorbetegségem, étvágytalanságom csaknem elviselhetlenné tettek rám nézve az élet terheit. Vázként s kétségbeesetten bolyongtam az emberek közt, hasztalan keresve szert gyógyithatlannak vélt bajom orvoslására. Ezelőtt fél évvel az utolsó menedékhez fordultam. Az ón kiváló becsü s gyógyhatasu „HUNGÁRIA KAVÉ"-ját kezdtem elvezni. Rovid használat után családom s én örömmel tapasztaltuk a meglepő eredményt, hogy gyomorbajom megszunt, étvágyam megjött s testi erőm gyarapodott; most ismét munkabiro ember vagyok. Kávéjának ily kitüno hatása inditott, hogy a szenvedő emberiség figyelmet arra felhivjam, mindenkinek legmelegebben ajánlom, s hogy Onnek ismét köszönetet mondjak a nem várt eredményért.
Huszt, 1883. jun. 15. Tisztelettel **Mayer Ferencz,** kir. utmester.
Tekintetes ur! A „HUNGÁRIA KAVÉ"-ját kitünő s jótékony hatását fökent az emésztési szervekre tapasztaltam; ezen kávé nemcsak tartós és állandó jó étvágyat csinál, de a gyomrot rendben tartja s az elnyálosodástól, mely kellemetlen érzést s felbotogest idéz elő, megtisztitja, a gyomoregest tökeletesen megszünteti.
Abóltt ily gyomorgyengeség s gyomoregesben szenvedvén, egyedül az Ön Hungária kavéjának köszönhetem, hogy e bajoktól tökeletesen megszabadultam. — Azért is a mióta már előbbi levelemben onnek nyilvanitot "köszönetemet most szazszorosan megujtom, kivanom, hogy Isten áldja meg ont tevékenyi munkásságáért s maradok
Rappon, u. p. Losoncz, 1883. junius 27. Jó akarója
10—10 **Vince Lajos,** röm. kath. segédlelkesz.

Epilepsiát
és minden **Idegbajokat**
gyógyit levélileg
Dr. Killisch specialista
Drezdában.
A számos sikeres gyógyitásért birja a párizsi tudományos társaság **nagy arany-ermét.**

Berlin. — Hoff János cs. kir. udvari malátakeszítmények gyárosa Becsben. — Szt.-Petervár.

Üzletalakitási éve 1847.

Hoff János-féle
malátakivonat egészségi sör.
Az általános elgyengules, meli- és gyomorbajok, sorvadás, vérszegénység s az altesti szervek rendetlen működései ellen. A legjobbnak bizonyult erősito szer üdülőknek mindennemű betegségek után. Ára palaczkonkint 60 kr.

Hoff János-féle
malátakivonat mellczukorkák.
Feltünithatlan a köhöges és elnyárkosodás ellen. A számtalan hamisitások végett kérjük csomagolására és a valodi malátakivonat czukorkák vedjegyére (a feltalálló arczképe) kelj felig ügyelni. Kékscsomagokban 60, 30, 15 és 10 krral.

A gyógyanyag és az egészséget előmozditó készülékek belföldi egészségügyi kiállitásának London 1881. érdem oklevele.

Aláirások:

Ő felsége Viktoria angol királyné. — Király ő felsége az edinburgi herczeg. — Spenzer, a kiállitás elnöke. — John Eric Erichsen, a bizottság elnöke. — Judge Mark H. titkár.

Hoff János-féle
koncentrált malátakivonat.
Meli- és tüdobajok, idült köhöges, hurut és gegefo-bajok ellen. — Biztos siker s igen kellemes szer. Palaczkonkint 1 irt 12 krral és 70 krral is.

Hoff János-féle
malátа-csokoládé.
Testi- s ideggyengességben szenvedő egyenekurek feletteitéb tápláló s erősitő. Ez igen kellemes izü kivalitképen ott igen ajánlhato, hol a káve elvezete mint nagyon izgatos meg van tiltva. Egy negyed kilos csomag 1.80, 90 és 60 kr. Egy fél kilós csak 2.40, 1.60 és 1 irt.

Köhöges, rekedtség, meli- és gyomorbajok, elerőtlenedés, lesoványodás, emésztési gyengeség ellen a legjobbnak bizonyult erősito szer bármely betegségből üdülők számára.

58-szor kitüntetve. | Alapittatott 1847-ben.

A valodi malátakivonat keszitmények feltalálója s egyedüli keszitője: 30—12

Hoff János csász. kir. udvari szállitó urnál, cs. kir. tanácsos.

Europa csaknem valamennyi fejedelemének udvari szállitója. Becs, I. gyari raktár: Graben, Brauerstrasse 8. — Gyári helyiség: Grabenhof, Brauerstrasse 2.

Elismero nyilatkozatok és megrendelések fobb és a legmagasabb egyénségek részéről 1882-ben császári ő felsége Károly, Lajos főherczeg, Frigyes főherczeg, király ő felsége a valesi herczeg, Ligne herczeg, az oldenburgi herczegne, a reussi herczegne, Ferenczy kisasszony, királynunk ő felségének felolvasónője; Mária Valeria herczegnő királyi ő felsége angol nevelőnője, a Metternich család, Clam-Gallas, Karácsonyi, Battyányi, Rommer, Philippovics táborszernagy, gróf Wurmbrand stb. Ajánlva orvosi tekintélyek által, mint dr. Bamberg, Schrotter, Schnitzler, Granichstätten s számos más által Becsben.

Öt legujabb gyógyjelentés és köszönetnyilvanitás Becsből és a vidékről 1883. szeptemberben.

Sok százezeren, kikről már lemondtak, a Hoff J.-féle malátakeszítmény által (malátakiv. egészségi sor) meg lonek menve, egészségüket visszanyerték, annak még ma is örvendenekk.
(A feltüntetik saját szavai.)

Tekint. ur! **Teljes egy évig** sinlodtem fájdalmas **gyomorhurutban** és **köhögésben**, hasztalan volt minden gyógyszer, mig csak az ón kitünő Hoff János-féle malátakeszítményeit nem használtam; néhány hónapja a köhöges tökéletesen megszünt, elvagyam ismét megjött s egészségem az ón Hoff János-féle malátakivonat egészségi sorr: által tökéletesen helyreállt. Fogadja legforrobb köszonetemet. Egyidejuleg egy magyar nyelven irt köszonő-iratot mellékelek, sziveskedjek azt minél szélesebb körben elterjesztení.

Mezö-Kovácsháza **Dr. Nagy Alajos**, plébános.

Tekintetes ur! Felkerem az ón Hoff János-féle malátakivonat egészségi sorából 13 palaczk s két zacsko malata-mellczukorkának pestantanvelei mellett valo azonnali gyors megküldesere. Örommel tudatom, miszerint én az ón gyártmányait igen szivesen használom s azok nekem igen jót is tesznek s gyógyhatásosak. Mély tisztelettel

Szt.-Andra, Villach mellett, 1883. szept. 5. **Peichl M.** igazgatóné.

Orvosi gyógyelismervény.

Tekintetes ur! Van szerencsém önnek azon kellemes tudositást tehetni, miszerint a Hoff János-féle malátakeszítmények eddig meg valamennyi betegnei, kik legszervi bántalmaknak már regebb ido ota szenvednek, a legskereseibeknek bizonyultak, mert is ujból felkérem ont, postai utanvét mellett „Boschai János urnak Brünben" czim alatt 28 palaczk malátakivonat egészségi sor és 6 zacsko malata-czukorkának a megküldésere.

Grottau, 1883. szept. 9. Mély tisztelettel **Dr. Fröde József**, gyakorló orvos.

Kérek postafordultával 60 palaczk Hoff János-féle jelles malátakivonat egészségi sort. Thurnmanns kastély, oktober 4. 1883. **Gróf Auersperg Ervin.**

Magas köszonő és elismero irata du Mont báróno ő méltóságának a Hoff-féle malátakivonat egészségi sor iránt.

Hietzing Becs mellett, január hó.

A malátakivonat egészségi sor és malata csokoládé engem egészen kigyógyitottak egy bronchialis catarrhusból. A malata-tonbonoknak csilapito hatásuk van. E gyógymodot folytatom a zord időjárás befolyásai ellen s kérem küldjön nekem 28 palaczk malátakivonat egészségi sort, 5 csomag malata-tonbont és 2 kilo malata-csokoládet. Kötelező mély köszonetem mellett marados **du Mont Marie báróne**, sz. **Battyányi grofnő.**

A legujabb bécsi köszonőiratok 1883. szept. 7-ről.

Felkérem ujból 15 palaczk Hoff János-féle malátakivonat egészségi soruck megküldésére, mert ha azt csak nyolcz nap nem használom is, már is érzem annak szükségességét, ón azt már két éve hogy használom s azon meggyőződésre jutottam, hogy az ónaem igen jót tesz, mi okból azt igen ohajtanám a nyilvánosság ele terjesztení.

Becs, 1883. szept. 5. Mély tisztelettel **Bargeczi Ferencz** czukrász, Mariahilferstr. 26.

Főraktár: Falcione Gusztáv urnál Zomborban, továbbá minden gyógyszertárban, Bajan: Michits István, Szabadkan: Farkas József, Stojkovits Dóme, Újvidék: Wagner testvérek, D. Koda, Verbász: Ferencz J. gyógyszerész, Zenta: Kupkay Géza.

Párisban. — London. — Budapest. — Grácz. — Hamburg. — Frankfurt a Majna mellett. — New-York.

Valamennyi Hoff János-féle malátakeszítmény 53 szor lett császárok és királyok által kitüntetve.

Gyors erybulés és elhevülés a sulyos
köszvenybajokban,
mindennemű
rheuma és ideg-bajokban,
mint arczfájdalmak migrámek oldalfájdalom, (Ischias), fulszaggatás reumatikus fogfájás, kereszt- és kulcsfájdalmak gorcsok, általános izomgyengeség a rezkedésekneek, almatlanság, fejtörés, dermedésre, tovabba idovalbán alul, fagyalmak a mar gyógyitott sebek ben, és dermedésekben, mar egynehány hedzsodés alatt az ázott nováenykkel készitett és általánosan a legjobbnak és legpontosabb fájdalomcsillapitónak elismert.

Növény-kivonat
„Neuroxylin."
gyógyit
Herlatny Gyula gyógysz. tulajdona Beesben
Elismero iratok.
Megkerem czennel, hogy küldjön nekem ujabb 3 üveg kitünő hatásu Neuroxylint utanvét mellett mint I. osztályu jó hirü fájdalmat csillapitó és nyugtatót is nagy ban ajánlom.
Dresschenburg, 1883. és julius 11. **Schmidt C. A.**

Tisztelettel kérem a legutóbb mint ő Neuroxylint 2 üveggel kulcsu, mi Spek. gerbeny kötés egy asszonyon igaban hebinonyuh, kivan eltörve, de nem is szabad a gyakasbb kösztörés. **Zettl Eliza.**
Loosdorf 1883. február 11.

ARAK 1 üveg ára 1 frt. 1 üveg ára 1 frt. 1 üveg ára 1 frt. 1 üveg ára 1 frt. Minden más ellenőrzés szempontjából a fent kiszolgáltatott szállitást raktár a vidékszámára: **Beesben, Apoth. zur Bernherzigkeit**, Herlatny Gyula, Neutan, Kaserstrasse 5 C. Első raktár Magyarország számára Budapesten: Torck József szerszámosnál Királyutcza 12.

Minden más ellenőrzés szempontjából a fent kiszolgáltatott szállitást raktár a vidékszámára: **Beesben, Apoth. zur Bernherzigkeit**, Herlatny Gyula, Neutan, Kaserstrasse 5 C. Első raktár Magyarország számára Budapesten: Torck József szerszámosnál Királyutcza 12.

Tisztelettel kérem a legutóbb mint ő Neuroxylint 2 üveggel kulcsu, mi Spek. gerbeny kötés egy asszonyon igaban hebinonyuh, kivan eltörve, de nem is szabad a gyakasbb kösztörés. **Zettl Eliza.**
Loosdorf 1883. február 11.

J. Reif,
speczialista Beesben, Margarethenstrasse 7., a házban.
Az orvosnak kelhöllöm vagy akarod elimerhen kiöl legfonhatob
párisi gummi-
vagy
halhólyagot
1, 2, 3, 4, 5 és 6 forint beszárlatat, legfonhatob párisi elevizsgalati szivszakat 2, 3 és 4 forint beszárlatat.
Szervkötőket (suspensorium) tekintélyesebb minőségben, darabonkint 1, 1.20 és 1.50, tovabba szükségesnek kötöszgyengeket. 12—

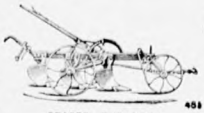
GRAEPEL BUDAPEST.

Legujabb szerkezetü
KORMÁNYLEMEZ
továbbá minden másnemü

hármas ekék
Howard minta szerint
két- és háromvasu ekék.

ŐRLŐ-MALMOK

szij- és fogaskerék hajtásra, ugyszintén **összes malomberendezések**, sor- és szórvavető-gépek, konkolyozók, tisztitó-rosták (Baker-rendszer) 1-es és 2-os kukoricza-morzsolók, csöves tengeri-darálók (Little-Giant) répavágók, szecskavágók

a legolcsóbb áron és legjobb szerkezetben kaphatók: 10—6

Graepel Hugo
Marshall Sons & Co. főügynőkénél, Budapest, gyár-utcza 58. sz., bárány-utcza sarkán.

Költségvetések és képes árjegyzékek kivánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Nyomatott Muzsik és Partlicsnál Zomborban.